

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๔

พระราชทานเพลิงพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช

และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

ณพระเมรุท้องสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๖๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระศพ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช และพระศพ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ ทั้ง ๒ พระศพ
ก็เป็นพระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ และในรัชกาลก่อน ๆ พระบรม
วงศ์ที่มีพระอิสริยยศอย่างนี้เคยโปรดเกล้าฯ ให้เป็นการหลวง
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชทานเพลิงทั้ง ๒
พระศพนั้นที่พระเมรุท้องสนามหลวง เจ้าพนักงานได้จัดการ
พระเมรุลดฉัตรยอดออก และตกแต่งการตามพระเกียรติยศ
มีกำหนดการต่อไปนี้

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๘ เวลาบ่าย
๒ นาฬิกาหลังเที่ยง เจ้าพนักงานได้ไปที่วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงอดิศรอุดมเดช และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
พรหมวรานุรักษ์ ได้เปลื้องพระโกศรั้วกุดันน้อยออก ทรง

เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๖๘

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระโกษาธิบดีทอนน้อยประกอบ
พระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ อย่างเดียว
กันทั้ง ๒ พระศพ เจ้าภาพได้บำเพ็ญกุศลถวายตามสมควร

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม เวลา ๒ นาฬิกาหลังเที่ยง เจ้าพนักงาน
ได้เปลื้องพระโกษาธิบดีทอนน้อยประกอบทั้ง ๒ พระศพณที่วัง เชิญ
พระโกษาธิบดีทอนพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศร
อุดมเดชจากชั้นแว่นฟ้าไปชั้นนรทพระวอวิมาน นายร้อยตำรวจ
พระนครบาลขำม้านำรถพระศพคู่ ๑ ออกจากถนนพระอาทิตย์
ข้ามสะพานเฉลิมสวรรค์ เลี้ยวถนนราชินี ถนนพระพิพิธ ถนน
สนามไชย หยุดรถหน้าวัดพระเชตุพน เชิญพระโกษาธิบดีทอน
ทรงพระศพขึ้นเกวียนรางปืนใหญ่ประกอบพระโกษาธิบดีทอนน้อย
ประดับยอดพุ่มเฟื่อง เชิญลงพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์ จากชั้นแว่นฟ้าไปชั้นนรทพระวอ
วิมานที่ถนนบำรุงเมือง นายร้อยตำรวจพระนครบาลขำม้านำคู่ ๑
ออกจากถนนมาตามถนนบำรุงเมืองเลี้ยวถนนเฟื่องนคร ถนน
พระพิทักษ์ ถนนพระพิพิธ เลี้ยวถนนสนามไชยหยุดที่หน้าวัด
พระเชตุพน เชิญพระโกษาธิบดีทอนทรงพระศพขึ้นราชรถน้อย
ประกอบพระโกษาธิบดีทอนน้อยประดับยอดพุ่มและเฟื่องเสร็จ จัด

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๖

ตั้งขบวนแห่ ขบวนนำกองทหารบกสำหรับพระเกียรติยศ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช ซึ่งดำรงพระยศ
เป็นนายพลโท มีกองทหารม้ามีแถว กองทหารปืนใหญ่ กอง
ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ พร้อมด้วยแถวธงประจำกอง
แล้วถึงแถวกองเสือป่ามหาดหลวงรักษาพระองค์ เสือป่าราบ
หลวงรักษาพระองค์ ขบวนราชอิสริยยศ ๓ ขบวนเดิน
สองข้าง ๒ ขง คู่หนึ่งผ้าเขียวลายสรวมครุยลำพอกเดินสอง
ข้าง ๑๒๐ กลองชนะเดินสองข้าง ๔๐ ระหว่างกลางมีจ่ามี ๑
จ่ากลอง ๑ สารวัตรกลอง ๒ แถวฝรั่งเดินสองข้าง ๑๖ แถว
งอนเดินสองข้าง ๒๐ สังข์ ๑ สารวัตรแถว ๑ สังฆการีเชิญพัด
ขนำ รถพระอุปาลีคุณูปมาจารย์ วัดราชประดิษฐอันพระ
อภิธรรมนำพระศพขึ้นสัปทานโหมดมบังสุริย์ เครื่องราชอิสริยย
ศ พระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดชเครื่อง
สูงหน้า ๕ ชั้น ๖ เจ็ดชั้น ๒ บังแทรก ๔ พระแสงหว่างเครื่อง ๖
เกวียนรางปืนใหญ่เทียมม้า ๖ ทรงพระโกศฐ์พระศพ ภูษามาลา
เชิญพระกลดหักกองขวาง บังพระสุริย์พัดโบก เครื่องสูงหลัง
เจ็ดชั้น ๒ ห้าชั้น ๔ บังแทรก ๒ พระแสงหว่างเครื่อง ๔ คู่
เคียงข้าราชการนายทหารบก ชั้นนายพัน ๔ คู่ ชั้นนายร้อย
๔ คู่ อินทร์เชิญจามร ๘ พรหมเชิญจามร ๘ เข้าประจำที่ทั้ง

เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๓) ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๖๘

สองข้างนาฬิกายืนตามพระศพ ๕ มหาคเล็กข้างในกรม
เชิญเครื่องราชอิสริยยศตามพระศพ

เครื่องราชอิสริยยศพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
พรหมวรานุรักษ์ เครื่องสูงหน้าห้าชั้น ๖ เจ็ดชั้น ๒ บั้งแทรก ๔
พระแสงหว่านเครื่อง ๖ ถึงราชรถน้อยเทียมม้า ๔ ทรงพระศพ
ภูษามาลาประคองพระโกษฐ์ ๒ เชิญพระกลดหักทองขวาง ๑
บั้งพระสุริย์ ๑ พัดโบก ๑ เครื่องสูงหลังเจ็ดชั้น ๒ ห้าชั้น ๖
บั้งแทรก ๔ พระแสงหว่านเครื่อง ๔ คู่เคียง ข้าราชการกระทรวง
วัง ชั้นพระ ๑ ชั้นหลวง ๑ ข้าราชการกระทรวงยุติธรรม ชั้น
พระ ๑ ชั้นหลวง ๑ รวม ๘ คู่ อินทร์เชิญจามร ๘ พรหมเชิญ
จามร ๘ เข้าประจำที่ทั้งสองข้าง นาฬิกายืนตามพระศพ ๔
มหาคเล็กข้างในกรมเชิญเครื่องราชอิสริยยศตามพระศพไว้พร้อม

เวลา ๕ นาฬิกาถึงหลังเที่ยง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องเต็มยศขาวทหารบกประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เสียด
สายสพายจักรีบรมราชวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนรถ
ยนตร์พระที่นั่งจากพระราชวังพญาไท มาประทับรถพระที่นั่ง
ยังถนนหน้าพระธาตุหลังพระที่นั่งทรงธรรม ณพระเมรุท้องสนาม
หลวง เสด็จพระราชดำเนินขึ้นประทับพระที่นั่งทรงธรรมมุขเด็จ
โปรดเกล้าฯ ให้เดินขบวนแห่พระศพ ได้เคลื่อนขบวนมา

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๘

ตามถนนสนามไชย ถนนราชดำเนินใน เลี้ยวถนนพระจันทร์
เลี้ยวเข้าทางประตูพระเมรุด้านเหนือผ่านหน้าพระที่นั่ง ขบวน
หน้าออกประตูพระเมรุด้านใต้ ไปตั้งแถวกองอยู่ที่สนามหน้าพระ
เมรุ ขบวนพระราชอิสริยยศเวียนพระเมรุ ๓ รอบแล้ว เชิญ
พระโกศรัฐประศพขึ้นสู่พระเมรุทางमुखตะวันออก เปลื้องพระ
โกศรัฐประกอบออก เชิญพระโกศรัฐลอดพระศพขึ้นตั้งยังพระ
จิตกาธานทั้ง ๒ พระศพ พร้อมด้วยเครื่องพระราชทานเพลิง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทอดผ้าไตรสดับปกรณ์พระ
ศพละ ๒๐ ไตร พระสงฆ์ ๕๐ รูปสดับปกรณ์ถวายอนุโมทนา
พระราชอาถนะถวายอดิเรกกลับจากที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนิน
ไปขึ้นประทับพระเมรุ เวลา ๖ นาฬิกา ๔๕ นาทีหลังเที่ยง พระ
ราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศร
อุดมเดช พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์
เจ้าพนักงาน ประโคม แตรสังข์กลองชนะ ทหารบก และ เสือป่า
กระทำการเคารพพระศพวันทยาทร แตรวงบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมีตามพระเกียรติยศ และเป็นแตรเสียงยาว
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน ขึ้นประทับพระ
ที่นั่งทรงธรรมตามเดิม พระบรมวงศานุวงศ์ข้าทูลลอองธุลี
พระบาทได้ถวายพระเพลิงต่อไป หมดยุขณถวายพระเพลิงแล้ว

เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๒๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๖๘

เจ้าพนักงานได้ ปัดพระฉากบังเพลิงถวายพระเพลิงและสุมพระอัฐิไว้คนหนึ่ง

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม เวลาเช้าเจ้าพนักงานได้เลี้ยงอาหาร ถัดแก่พระสงฆ์สามวาสั่งทั้ง ๔ ตั้งแต่เชิญพระศพเข้าสู่พระเมรุ เป็นระยะอยู่จนตลอดรุ่งรวม ๓๒ รูปแล้ว เจ้าพนักงานภูษามาลา ได้ดับพระเพลิงแจ้งและแปรพระรูปถวายคลุมไว้ เดินสามหาบ ของหลวงพระราชทานพระอัฐิละ ๑ สำหรับ

พระอัฐิพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช

สำหรับที่ ๑ ถือผ้าไตร นายพลตรี พระขรรค์ (ม.ล. ชวย ฉัตรกุล ฅอยุธยา) หาบ เสวกตรี หมั้นสวัสดิ์วังราช (ม.ล. ประจวบ กล้วยไม้ ฅอยุธยา)

สำหรับที่ ๒ ถือผ้าไตรนายพันเอก พระยาเสนาสงคราม (ม.ร.ว. อี นพวงศ์ ฅอยุธยา) หาบ รองเสวกเอก นายเสถียร รักษา (ม.ร.ว. เฉลิม ทิเนกร ฅอยุธยา)

สำหรับที่ ๓ ถือผ้าไตร นายพันเอก พระยาเสนีณรงค์ฤทธิ์ (ม.ล. เต็ก สนิทวงศ์ ฅอยุธยา) หาบ รองเสวกเอก หลวง สุรการวินิต (ม.ล. อุทัย อิศรางกูร ฅอยุธยา)

พระอัฐิพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ หน้า ๑๓๓๐

สำหรับที่ ๑ ถิ่นผ้าไตร อำมาตย์เอก พระยารัตนโกษา
(ม.ร.ว. โหม่ นพวงศ์ ฅนอยุธยา) หาบ รองเสวกเอก จำโชน
เชิดประทับใน (ม.ร.ว. สอน สุประดิษฐ ฅนอยุธยา)

สำหรับที่ ๒ ถิ่นผ้าไตร เสวกโท พระยาพิศาลสระเดช (ม.ร.ว.
อรุณ วัชรวิงศ์ ฅนอยุธยา) หาบ อำมาตย์ตรี หลวงสมทโคจร
(ม.ร.ว. เล็ก สุประดิษฐ ฅนอยุธยา)

สำหรับที่ ๓ ถิ่นผ้าไตร อำมาตย์โท พระพินิจราชทัณเจ้า
(ม.ร.ว. จันทร ชุมสาย ฅนอยุธยา) หาบ หุ้มแพร นายชั้น
(ม.ร.ว. มานพ เกษมสันต์ ฅนอยุธยา) ได้เดินสามหามเวียนพระ
เมรุแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าซึ่งเป็นโอรส
ในพระอัฐิ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช และ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรารักษ์ ถอดผ้าไตร
สามหามของหลวงและเก็บพระอัฐิ พระราชทานโกษฐ์ทอง
ทรงพระอัฐิ เมื่อเก็บพระอัฐิประมวลลงพระโกษฐ์แล้ว
เจ้าพนักงานได้เชิญพระโกษฐ์พระอัฐิจากพระเมรุไปตั้ง ยิงมาห่ม
ณพระที่นั่งทรงธรรม เสด็จสำหรับคาวหวานสามหามแก่พระสงฆ์
แล้ว ได้มีสดับปกรณ์เป็นส่วนของเจ้าภาพเสร็จ เจ้าพนักงาน
ได้เชิญพระโกษฐ์พระอัฐิขึ้นรถเทียมม้าคู่ มีนายร้อยตำรวจพระ
นครบาลขี้นำรถละคู่ไปส่งยังที่วังของพระองค์ท่านทั้ง ๒ วังแล้ว
เป็นเสร็จการ ฯ